„UNIVERSUL“ IN ARDEAL ŞI BANAT

Spre valea Caraşului, pe urmele legiunilor romane

Pe drumuri bănăţene. — Berzovia vechea cetate romană.—Un centru economic românesc: Cacova. — Aspecte şi impresii
(Ancheta trimisului nostru special)

O industrie din judeţul Caraş, aşezată în regiune de dealuri.

Dela Timişoara am pornit cu trenul spre Oraviţa, mai bine zis cu automotorul, ceeace nu-i acelaşi lucru. Este adevărat, această nouă invenţie — nişte cutii ce scârţâie din toate încheieturile — merge ceva mai repede decât trenul de persoane, însă trepidaţiile în vagon sunt atât de puternice, încât trebuie să faci o adevărată echilibristică, pentru a te menţine în poziţia în care te găseşti. Până la Berzovia automotorul nostru are patru vagoane, de aici unul îşi ia drumul spre Reşiţa, iar partea ultimă spre Oraviţa.

Trecem peste Chişoda, Timişeni numele gării comunei Şag şi ajungem la Jebel, prima gară mai răsărită, de unde porneşte linia spre Ciacova - Ghilad - Banloc - Ghier (frontiera iugoslavă) şi linia spre comuna şvăbească Liebling. Dela Jebel linia ferată îşi continuă drumul spre sud până la Voiteni, unde se ramifică, spre sud, la Moraviţa, staţia de frontieră de unde prin Vârşeţ se merge în capitala statului vecin, iar spre sud pe teritoriul iugoslav prin comuna curat românească Straja şi prin Biserica albă, trece din nou pe teritoriul românesc la comunele Socol şi Bazias.

Prin tratatele de pace a fost ciopârţit trupul regiunei, lăsând dincolo sate mari curat româneşti, ca Sânion, Sânmihaiu, Seleuş, Nicolinţ, Marghita mare, Jamul mic, Râtişor, Sredişteа mică, Sălcita, Iabuca, Coşteiu, Voivodinţ, Subotiţa, Grebenat şi altele, mai spre apus.

Dela Voiteni automotorul nostru îşi continuă drumul spre răsărit. ajungând la Gătaia, comună mare românească şi centru de cale ferată, de unde spre sud linia ferată duce la staţia de frontieră Jamul mare, iar pe teritoriul iugoslav face unghiu cu linia Voiteni-Moraviţa, al cărui vârf este oraşul depe teritoriul sârbesc Vârşeţul.

O altă linie porneşte spre răsărit şi apoi spre nord, la Buziaş şi Lugoj, iar direct spre răsărit linia ferată Reşiţa şi Oraviţa.

Dela Gătaia ne continuăm drumul până la Berzovia, prima comună din jud. Caraş. De aici ne vom despărţi de primele două vagoane ale automotorului, care-şi vor continua drumul spre sud-est până la Reşiţa, iar noi vom merge spre sud, printre dealuri de vegetaţie bogată, la Oraviţa.

BERZOVIA, VECHE CETATE ROMANĂ

Berzovia, fruntaşă comună a judeţului Caraş, aşezată la graniţa cu judeţul Timiş-Torontal, nu este altă aşezare decât fosta cetate daco-romană **Berzovis.** Trecutul localităţii este foarte bogat în evenimente; doar aici la 102 d. Chr., împăratul Traian, cu legiunile sale, a dat prima luptă cu strămoşii Daci. Tot aici era şi cetatea Doca, cucerită de legiunile romane. Vechea aşezare romanedacă avea forma unui hexagon, întinzându-se pe mai multe hectare. Satul actual a răsărit pe ruinele vechei cetăţi, astfel că fundamentul multor clădiri are material ridicat din zidurile cetăţii. Multă vreme nimeni nu ştia trecutul localităţii. In urma opresiunii maghiaro-germane, locuitorii comunei au uitat că ei trăesc pe un pământ istoric, frământat cu sângele băştinaşilor Daci şi al vitejilor legionari romani. De multe ori, când soarele îşi arăta la orizont primele suliţi de lumină, câte un român ce se opintea pe coarnele plugului, simţea că acesta s'a împlântat în ceva tare. Oprea boii, ridica plugul şi în vârful lui găsea o cărămidă, o unealtă sau un vas de lut, care se încăpăţâna să oprească fierul plugului, ce vroia să scoată din pământ roadă. Se uita omul mirat la obiect, nu-şi explica rostul şi va-loarea descoperirei sale, apoi îl arunca în marginea ogorului continuând tăcut aratul.

Primele cercetări serioase despre descoperirea trecutului localităţii şi a ridicării urmelor romane au început între 1792—1793, lucrările fiind conduse de doi specialişti numiţi de stăpânirea de tristă memorie. Cu prilejul acelor săpături au fost scoase la iveală locul praetoriului, numeroase case, apaductul şi canalizarea. La unele case s'a putut reconstitui diferitele părţi, ca peristilul, frigidariul, caldariul. Berzovis a fost o cetate construită după toate prescripţiile arhitecturei şi urbanisticei romane. Râul Berzava, care trecea prin castru, a dat posibilitate atât canalizării cât şi introducerii apaductului, prin conducte sistematice.

Forma şi împărţirea caselor desgropate cu acest prilej, era cea a caselor romane din Pompei.

Săpăturile au continuat în anii 1866, 1871, 1883 când au fost făcute de bănăţeanul dr. Vichentie Babeş şi arhitectul Adrian Diaconu, încredinţaţi de Academia Română, iar rezultatul acestor din urmă cercetări au fost trimise muzeului naţional din Bucureşti.

In cursul acestor noui săpături s'au găsit numeroase arme romane monede, cărămizi cu inscripţia „Leg. IIII F. F“ (Legiunea IV Flavia-Felix), altele aveau inscripţia legiunei XIII, iar monedele erau din timpul lui Traian, Vespasian şi Comodius. Din aceste urme ale trecutului s'a putut stabili cu precizione itinerariul pe care l-au urmat armatele romane în campania de cucerirea Banatului, apoi viaţa romană intensă ce s'a desvoltăt aici odată cu stabilirea primilor legionari romani.

Cercetările nu s'au mărginit numai în regiunea Berzoviei, ci s'au întins şi pe hotarul comunei Ramna, în nord, unde s'au aflat numeroase lucruri din epoca romană.

Deci Berzovia a fost un însemnat centru romano-dac, fiind aşezată între Centum Putea (regiunea Docnecea) şi Aixis (azi Fârliug).

Azi localitatea are 2000 locuitori, 415 case şi un hotar în întindere de 4398 hectare. Locuitorii sunt români şi câteva sute de minoritari, infiltraţi aici de stăpânirile străine, pentru a scoate pe băştinaşi din pământul stăpânit de strămoşii lor şi a şterge caracterul românesc al regiunei. Dar şi trecutul şi vigoarea biologică a băştinaşilor s'au împotrivit acestei tendinţe. Păcat numai că astăzi nimic nu mai aminteşte trecutul Berzoviei. Ar trebui ridicate monumente, cari să amintească contimporanilor această frumoasă viaţă romană a localităţii.

Pe aici trece râul Berzava, care udă Reşiţa şi Bocşa montană, apoi dela Partoş trece pe teritoriul jugoslav şi se varsă în Timiş.

Localitatea are două biserici româneşti, şcoală primară cu trei învăţători. In ce priveşte numele ei, părerile sunt deosebite. Astfel, istoricul Gr. Tocilescu crede că este de origină dacă, iar B. P. Haşdeu crede că este nume trac, însemnând „cetatea Fetei“, dela cuvântul tracic „varezan“.

SPRE VALEA CARAŞULUI

De aici pornim spre sud şi ajungem în Fizeş, comună românească, apoi prin... Tirol, comună de colonişti germani, originari din această regiune alpină, iar de aici înainte prin regiune de dealuri urmăm tot în direcţia sud, malul pârâului Comorelul, care la Greoni se varsă în Caraş. Regiunea este din ce în ce mai variată. Peisagiile se alternează cu vegetaţia tot mai bogată. Plantaţiile de pomi se întind pe coamele dealurilor îmbrăcând satele într'un verde viu şi atrăgător.

In jurul liniei ferate se întind ponoavele, ogoarele sărace, regiunea fiind de deal şi ocoalele cu pomi fructiferi. Pe unele dealuri îşi arată siluetele pale, viile. Sunt numeroase livezi cu iarbă, în cari florile îşi ascund culorile vii. Greierii cântă liniştiţi osanale naturei, iar automotorul se sforţează din încheieturi să ne urce în serpentine pe dealurile ce se preling în valea pe care urcăm. Dela Comorâşte, aşezare românească, în dreapta pe coama dealului, sub marginea pădurei, zărim o clădire albă, ce străjueşte hotarul dintre fraţi, este pichetul de graniceri Avram Iancu. Pe cealaltă coamă a dealului este comuna curat românească Marcovăţul, apoi ceva mai spre sud, în dreptul Vărădiei se află altă aşezare cu fraţi de ai noştri, Sălcita.

O AŞEZARE CU IMPORTANŢĂ ECONOMICĂ: CACOVA

Linia ferată face apoi un ocol spre sud-est printre iezare şi sălaşe ce împrejmuesc valea Comorelului şi Caraşului ce coboară dela Dognecea şi Ticvaniul mic, apoi trece printr'o regiune fertilă, unde se cultivă cea mai renumită varză, de unde se numesc şi localnicii vărzari. Trecem pe lângă colonia de ţigani, maeştri în prelucrarea lemnului, aşa numiţii „fusari“ cari răspândesc produsele lor în întreaga regiune. O ramură a lor a plecat acum câteva sute de ani, în regiunea Târii Oltului, unde au întemeiat o colonie sub poalele munţilor Carpaţi, la Ucea de sus şi Sebeş. Aici, această colonie de ţigani, maeştri în fabricarea măturilor, furcilor, corfelor, lingurilor şi trocilor din lemn, şi-au păstrat graiul, un dialect bănăţean şi obiceiurile.

In gara Cacova, un fusar se ghemuieşte sub automotor, spre a vedea secretul acestui vagon, care aleargă singur pe linia ferată, fără să lase fum în urma lui. După câteva minute, l-am văzut ridicându-se, fără să fi reuşit să se dumirească.

Cacova este o importantă aşezare românească, unde s'a face un mare schimb economic cu străinătatea. De aici se exportă numeroşi boi, aproape zilnic se încarcă vagoane cu animale pentru export. Din această viaţă economică desvoltată, s'a desăvârşit şi localitatea ridicându-se una dintre cele mai frumoase biserici din Banat, având trei turle în stil bizantin. Interiorul este în parte pictat. In piaţa comunei se află un frumos monument al eroilor, din marmoră, având deasupra un vultur, ce-şi ţine privirea aţintită spre frontiera care a frânt trupul Banatului.

Comuna are prăvălii bine înzestrate, case cuprinse, câteva cu etaj, coruri, fanfară şi este sediul unei companii de graniceri.

*

In reportajul viitor, valea Caraşului şi Oraviţa.

OCTAV METEA

Epilogul spargerii dela Casa cercuală din Cluj

Cluj, 2 Mai

In mai multe din numerile trecute ale ziarului am relatat pe larg cum în cursul anului trecut s'a săvârşit o spargere la Casa Cercuală a oraşului Cluj, din care s'a furat suma de 300.000 lei.

După numeroase investigaţii, poliţia a identificat ca făptaşi ai acestei spargeri pe ţăranul Teodor Crişan din comuna Floreşti (Cluj) şi pe spărgătorul internaţional Iuliu Csepey, care însă, după cum au dovedit cercetările, făcuse numai de pază la săvârşirea spargerii.

Odată cu ei a fost trimis în judecată şi gardianul Tănase Oniga care, întâlnindu-se cu cei doi spărgători, a împărţit cu ei suma furată.

In urma mai multor desbateri, procesul a venit spre judecare în faţa secţiei criminale a Curţii de apel din localitate. Inainte de pronunţarea sentinţei, d. procuror de Curte Alexandru Criveanu a cerut respingerea apelului şi confirmarea sentinţei tribunalului. Apărătorii, în frunte cu d. dr. Marius Ciugudeanu, au cerut aplicarea circumstanţelor atenuante şi reducerea pedepsei.

Curtea a confirmat sentinţa tribunalului şi astfel spărgătorul Iuliu Csepei a rămas condamnat definitiv la 3 ani închisoare corecţională şi 5000 lei amendă, Teodor Crişan la 2 ani închisoare şi 5000 lei amendă pentru furt şi spargere, iar gardianul Tănase Oniga la 3 luni închisoare pentru faptul că s'a lăsat mituit de spărgători.

ŞTIRI DIFERITE

CLUJ

AGRESIUNE. — Luni noapte, tinerii Alexandru Bascu Nicolae Dudu şi Romulus Handrea, chefuind într'un restaurant din calea Moţilor, supăraţi că tinerii Iuliu Foriş şi Vasile Mitrea cochetează cu cârciumăreasa, s'au năpustit asupra lor, bătându-i până la nesimţire, gardianul de serviciu, chemat în fata locului, a înaintat pe agresori la chestura poliţiei.

PENTRU SPORIREA FONDULUI APARARII NATIONALE. — Sâmbătă 13 Mai la ora 9 seara, d. Emil A. Bobescu, va organiza o reprezentaţie la teatrul Naţional din localitate, cu concursul artiştilor teatrului şi Operei Române sub patronajul d-lui prefect colonel Enescu Manole, pentru sporirea fondului destinat apărării naţionale. Cu această ocazie se va reprezenta comedia muzicală M-zelle Nitouche.

RAZIE. — Organele chesturii au organizat în cursul zilelelor trecute o serie de razii. Cu această ocazie au fost înaintati chesturii 72 persoane cari nu posedau actele justificative. După triarea lor au fost reţinute 18 persoane urmărite pentru diferite delicte şi infracţiuni.

INCAERARE. — Lucrătorii Alexandru Desmirean şi Ludovic Spielman din cauza unei certe familiare s'au încăerat Luni seară într'un restaurant din strada Gheorghe Barţiu cu tinerii Grigore Georgely şi Francisc Madar.

Toti patru s'au ales cu leziuni foarte grave.

EPISCOPUL ARMATEI LA CLUJ. — Cu acceleratul de dimineaţă a sosit în localitate P. S. Sa dr. Partenie Ciopron, episcopul armatei. In gară P. S. Sa a fost aşteptat de părintele protopop căpitan Dumitru Coşeriu. După vizitarea garnizoanei şi episcopiei ortodoxă din localitate P. S. Sa episcopul dr. Partenie Ciopron a plecat la Dej.

FĂGĂRAŞ

FURT. — Gheorghe Vlad, din Ucea de sus, a găzduit pe D-tru Vlădăşel din comuna Ucea de jos, pentru o noapte.

A doua zi Vlădăşel a dispărut furând suma de 10.500 lei.

Arestat de jandarmi, şi-a recunoscut fapta. O parte din bani au fost găsiţi, 4000 lei însă hoţul îi cheltuise pentru îmbrăcăminte şi băutură.

BATAE. — Gheorghe Mânariu şi D-tru Itu, din comuna Şinca Nouă, se certau adesea din pricina unui gard.

Luându-se din nou la ceartă, D-tru Itu a lovit pe adversarul său în cap cu o furcă, lăsându-l în nesimţire.

DAT IN JUDECATA. — Radu Budoc şi Istrate Munteanu, din comuna Cârţişoara, au fost daţi în judecată ca fiind beţi, noaptea, au început să cânte turburând liniştea publică.

ARTISTICE. — In ziua de 10 Maiu, trupa teatrului Naţional din Bucureşti, sub conducerea cunoscutului artist Victor Antonescu, va juca în oraşul nostru.

Publicul va sărbători pe V. Antonescu, care a jucat acum 25 de ani pe aceeaş scenă, în timpuri puţin prielnice pentru români.

Sărbătoritului i se va face o frumoasă primire şi i se va preda o cunună, iar d. profesor literar Valeriu, care a asistat la teatrul de acum 25 de ani, va ţine o conferinţă.

Seara se va da un banchet de 100 tacâmuri.

BLAJ

CONTRIBUŢIA PREOŢIMII ROMANE UNITE LA FONDUL APARARII NAŢIONALE. — I. P. S. S. Mitropolitul dr. Alexandru Nicolescu a trimis în ziua de 30 Aprilie d-lui Armand Călinescu, preşedintele consiliului de miniştri şi d-lui dr. Nicolae Zigre, ministrul cultelor şi artelor, următoarea telegramă:

„Preoţimea întreagă din arhidieceza Blajului, cu unanim entuziasm oferă leafa sa pe o zi, pentru nevoile apărării naţionale. Suma cuvenită se va vărsa din salarul lunei Mai 1939“.

FESTIVAL ARTISTIC. — Congregaţia mariană a liceului de băeţi „Sf. Vasile“ din localitate de sub conducerea d-lui profesor dr. Ioan Suciu a dat în ziua de 30 Aprilie a. c. orele 17, un frumos festival artistic, în sala palatului cultural.

Au participat pe lângă publicul numeros, toate şcolile secundare din localitate.

Programul serbării a început prin cuvântul ocazional rostit de Nicolae Lupea cl. VIII-a, preşedintele congregaţiei; apoi elevul Moldovan Antoniu cl. VIII-a a executat la armoniu sonata în do minor de L. van Beethoven, iar elevul Surtea Virgil din cl. VI-a a declamat poezia „Nostalgie“ de I. Gârleanu.

In continuare s'a jucat „Victima“, dramă în trei acte adaptată din limba italiană, cu următoarea distribuţie: Măgură, prof. tatăl lui Sorin; Bârsan Ioan cl. VII; Sorin fiul lui Măgură, elev cl. VIII; Pop Valer cl. VIII; Demetriu, Constantinescu, Dumbravă, profesori colegi ai lui Măgură: Streza Vasile, Cârnaţiu Pamfil, Vasu Gheorghe cl. VIII-a; Mircea Marele, Sandru, Valentin, Tudoreanu, colegii lui Sorin: Rozor Aurel cl. VII; Păstrav Marius cl. VIII-a, maior Petru cl. VII, Lazăr Mircea cl. VII; Gheorghe, servitor; Corneleac P. cl. VIII-a; Moş Dragomir: Conţiu I. cl. VIII-a.

Festivalul a luat sfârşit cu întonarea Imnului regal.

DESCHIDEREA UNUI MUZEU. — In ziua de 14 Mai se va inaugura un început de muzeu al Blajului, aşezat în câteva săli din palatul cultural. S'au strâns aci o mulţime de lucruri, cari până acuma se găseau împrăştiate în diferite părţi, în mare parte ascunse şi neaccesibile pentru publicul mare.

Muzeul este pus sub îngrijirea d-lui dr. Ştefan Manciulea, profesor la liceul de băieţi, inspector în învăţământul secundar şi director al bibliotecii centrale arhidiecezane, căruia se datoreşte în cea mai mare parte înjghebarea şi aranjarea cestui muzeu.

Cu timpul se va ajunge ca acest muzeu să devină vrednic de trecutul Blajului şi care să cuprindă tot ce poate privi viaţa din trecut a poporului nostru şi a acestui oraş.

TIMIŞOARA

FURT. — D-ra Ghiza Libury, din bulevardul Regina Maria 6, a reclamat poliţiei, că pe când stătea împreună cu cineva pe o bancă în parcul Eminescu, i s'a furat de pe bancă o poşetă în care avea 1200 lei.

— A fost înaintată chesturii Tancău Floara, din strada Gării Nr. 16, care a furat chiriaşului ei, Ioan Petruţ, un cufăr cu albituri, un palton şi 300 lei.

— Deasemenea a fost înaintat parchetului Miloş Didovici, din comuna Mănăştur, pentru un furt de cai.

— D. Ernest Klein din Timişoara a reclamat chesturii, că pe când se afla la cofetăria Boulevard a lăsat pe un scaun o geantă în care avea 9.500 lei, geantă care i-a fost furată de autori necunoscuţi.

CONTRIBUŢII LA FONDUL APARARII NAŢIONALE.—Funcţionarii rezidenţiei ţinutului Timiş şi ai prefecturii judeţului Timiş-Torontal, au donat salariu pe o zi, pentru frontul apărării naţionale.

SECŢIUNE GERMANA LA ŞCOALA DIN NADRAG. — La rezidenţia ţinutului s'a prezentat o delegaţie a populaţiei germane din comuna Nadrag, care a cerut înfiinţarea unei secţiuni germane la şcoala din Nadrag, de oarece, o mare parte dintre şcolari sunt nemţi.

NOUL DIRECTOR AL FABRICEI DE CHIBRITURI. — D. inginer Octavian Ioaneş a fost transferat dela Cluj, în postul de director al fabricei de chibrituri din Timişoara. Cu data de 1 crt. D-sa şi-a luat postul în primire.

ACCIDENT DE CIRCULAŢIE. Soldatul Ilie Ferişan, de 22 ani, a fost călcat în faţa gării Domniţa Elena de o trăsură, alegându-se cu răni pe tot corpul şi cu leziuni interne. El a fost transportat de Salvare la spitalul militar.

ARAD

ACCIDENT. — Ana Polişteanu, de 45 ani, fiind beată a alunecat pe trotuarul din faţa cafenelei „New-York“ şi a căzut, fracturându-şi piciorul drept.

FURTURI. — Arcadie Freudl, din str. Sânzienelor, a reclamat poliţiei că i s'a furat bicicleta cu nr. 3009 în valoare de 1200 lei.

— Dela Iosif Kutosy, din str. general Coandă, necunoscuţi au furat suma de 800 lei pe când se găsea într'o cârciumă din str. T. Ceontea.

BATAI. — Ioana Culhavi, din str. V. Ureche, a reclamat poliţiei pe concubinul ei Pantelimon Sercenko din str. d-na Bălaşa, pentru că întâlnind-o în oraş, a luat-o la bătaie.

— Soţia lui Gheorghe Petrişor din Micălaca, str. Prutului, a făcut plângere la comisariatul respectiv de poliţie că a fost atacată şi bătută de femeile Tabuia Alexandra şi Saveta Jiva, ambele din acelaş cartier

ŢIGANCI INAINTATE POLIŢIEI. — Catiţa Kiss, Elisabeta Kiss şi Maria Boţ, cu domiciliul în str. Augustin, au fost depuse la chestură pentru că au intrat în locuinţa lui Ioan Dărău din str Diana, de unde intenţionau să fure diferite lucruri.

S'A APRINS RECLAMA UNUI MAGAZIN. — Reclama luminoasă a magazinului de ghete Szigeti din str. general Berthelot s'a aprins. Pompierii şi serviciul de inspecţie al uzinei electrice au tăiat cablurile împiedecând întinderea focului, care a fost provocat de un scurt circuit.

JUDICIARE. — In procesul dintre primăria municipiului şi întreprinderea de înmormântare Limbeck, s'a produs un fapt menit să dea o întorsătură extrem de interesantă întregei chestiuni. Anume, tribunalul judecând în apel, procesul de evacuare pornit de primărie împotriva firmei Limbeck, a admis pârâtei probaţiunea cerută, adică de a dovedi că la data pornirii procesului chiria era achitată, garanţia depusă şi că în contractul dintre părţi s'a prevăzut că plata chiriei se va face lunar, admiţându-se chiar şi o mică întârziere. Pentru dovedirea acestor fapte, tribunalul a fixat un termen nou de judecată.

— Procesul pornit împotriva lui Ioan Meszaros din Aradul nou, care în urmă cu câteva luni a pătruns în locuinţa familiei Olaru, de unde după ce a legat servitoarea de 10 ani a familiei, a furat un aparat de radio, a fost amânat pentru a fi citaţi noui martori şi complicele său Bittinger, care încă nu a fost prins de poliţie.

INCERCARE DE SINUCIDERE. — Aranca Spitz din str. Cosbuc, a încercat să se sinucidă înghiţind 2 0pastile luminal. In stare gravă a fost internată la spital. Motivele nu se cunosc.

FURTURI. — Iosif Fülöp din str. V. Stroescu a reclamat poliţiei pe săteanul Ioan Stan din Agriş pentru că i-ar fi furat din casă suma de 24.000 lei şi mai multe bijuterii.

JUDICIARE. — Ştefan Csasvai, Ioan Abraham şi Pavel Kovacs, agricultori din Nădlac au fost prinşi în recidivă de contrabandă de păsări din România în Ungaria. Au fost trimişi în judecata tribunalului, care i-a condamnat după cum urmează: Ştefan Csasvai şi Ioan Abraham la câte 6 luni închisoare, iar pe Pavel Kovacs la o lună închisoare.

— Ioan Farcaş şi Ioan Hanzen, ambii din cartierul Şega, au fost condamnaţi la câte 5 ani închisoare pentru tâlhărie. Curtea le-a redus pedeapsa la trei ani. In cursul judecării procesului Ioan Hanzen şi-a ameninţat tovarăşul cu moartea. A fost dat în judecată şi condamnat încă la o lună închisoare.

SENS UNIC. — Regulamentul pentru introducerea sensului unic pe străzile principale ale oraşului a intrat în vigoare.

ŞCOLARE. — Comitetul şcolar al liceului Moise Nicoară, îşi ţine adunarea generală Duminică, 7 Mai.

DISTINCŢIE. — D. Traian Givulescu, pensionar, fost director al şcoalei primare din Pauliş, a fost numit membru de onoare al învăţământului şi membru în comisiunea şcolară a ţinutului.

ORARUL DE VARA AL PRIMARIEI. — La primăria municipiului a fost introdus orarul de vară, după care serviciul începe la orele 7 dimineaţa şi durează până la 2 d. a. In zilele de după sărbători, serviciul durează dela orele 15 până la 19. In celelalte zile serviciul de după amiazi e suspendat.

SOCIETATEA ORBILOR CERE AJUTOARE. — O delegaţie a asociaţiei orbilor s'a prezentat la primărie, cerând un ajutor băneş pe seama membrilor. D. dr. R. Bejan, ajutor de primar, a promis că va avea în vedere cererea orbilor şi că o va satisface în limitele posibilităţilor bugetului.

é,gen lancei mfwy mfwy mf

TRANSFERARE. — D. Gheorghe Manole, administrator la încasări, a fost transferat dela Arad la Satumare. In locul d-sale a fost numit d. Dumitru Gallin.

SCHIMBAREA ITINERARULUI AUTOBUSELOR COMUNALE. — In urma introducerii sensului unic, autobusele de pe liniile 1, 2, 3 şi 11 şi-au schimbat într'o mică măsură traseul. Astfel, venind dinspre gară ele urmează străzile Colonel Paulian, partea dreaptă a b-delor Regele Ferdinand şi Regina Maria, str. Gen. Berthelot, partea dreaptă a pieţei Avram Iancu şi Calea Banatului, până la podul dela Aradul nou. Spre gară., parcursul trece pe partea stângă a străzilor amintite.

SIBIU

SERBAREA ZILEI DE 1 MAI. — Ziua muncii a trecut, la Sibiu, fără a se remarca fapte cu totul deosebite. Tcate oficiile publice şi toate magazinele au fost închise, iar funcţionarii şi angajaţii au avut astfel ocazia să se recreieze o zi întreagă.

Vremea, puţin prielnică, n'a permis excursii în pădure şi „la iarbă verde“, ca în alţi ani.

CURSURI DE ITALIANĂ. — Cursurile de limba şi literatura italiană, despre care am mai scris şi cu altă ocazie, s'a redeschis şi se ţin în localul din str. I. G. Duca 14. Ele sunt ţinute de către d-nii profesori Tommaso Pignatelli şi P. Constantinescu.

Biblioteca institutului de cultură italiană este deschisă zilnic pentru marele public.

ARESTAT PENTRU FURT. — Ioan Rusu, de fel dintr'un sat mărginaş, a fost arestat şi înaintat parchetului Sibiu. El şi-a însuşit lucruri din gospodăriile d-lor dr .Vilt şi Wolsansek din str. Creangă.

ARESTAREA UNUI INCORECT. — A fost arestat Miron Stoica, de fel din comuna Racoviţa (Sibiu). In ziua de 24 Aprilie, l-a îmbătat pe Ioan Lenghel, din Şelimber (Sibiu) şi apoi la momit înafara oraşului, pe drumul Răşinarului. Acolo, la un moment dat, l-a strâns de gât şi l-a smuls 5400 lei.

SERBARE. — Stolul şcoalei primare nr. 2 din localitate va da o serbare Sâmbătă, 6 c., la teatrul municipal. Programul constă din coruri, poezii, dansuri naţionale şi feeria: „Albă ca zăpada‘.

REDESCHIDEREA MUZEULUI DE ŞTIINŢE NATURALE.— Luni, 1 Mai, s'a redeschis muzeul societăţii transilvănene pentru ştiinţele naturale. Societatea respectivă este a concetăţenilor noştri saşi şi ea îşi are meritele sale.

Adăugăm amănuntul că muzeul împlineşte acum tocmai 90 ani de existenţă, ceeace nu e desigur fără însemnătate.

PETROŞANI

CERC CULTURAL. — Invăţătorii din plasa Haţeg, constituiţi în cerc cultural, sub preşedinţia d-lui subrevizor şcolar Gh. Fotescu, au ţinut şedinţă la şcoala primară din Haţeg.

La ora 9 şi jum. s'a desfăşurat solemnitatea ridicării pavilionului. D. înv. V. Tănăsescu, comandantul stolului, a prezentat raportul d-lui subrevizor şcolar. După aceea, învăţătorii au mers în sala de clasă unde d. Dan Eustaţiu-Tustea, a vorbit despre „Programa analitică şi studiul în legătură cu ea“. D-nii V. Tănăsescu şi Gh. Drăghici au desvoltat subiectul „Regionalismul şi localismul educativ“. D. Gh. Pârâu, vice preşedintele cercului, a vorbit despre „Metoda centrelor de interes“.

D. Gh. D. Fotescu, subrevizor şcolar, a lămurit unele chestiuni în legătură cu subiectele conferinţelor tratate şi a mulţumit tuturor colegilor cari au ţinut aceste conferinţe.

La ora 11 dim., învăţătorii au participat în corpore la serviciul divin oficiat la biserica ortodoxă.

Şedinţa viitoare se va ţine Duminică, 4 Iunie.

SIGHET

ACTIVITATEA SERVICIULUI SOCIAL. — Pentru începerea activităţii serviciului social în Maramureş în şedinţa ce s'a ţinut la prefectură, s'au format mai multe secţii. Secţia de construcţii, se va ocupa cu clădirea căminelor culturale în Sighet şi în principalele comune din judeţ. Secţia culturală va organiza serbări culturale, bibliotecă, conferinţe, etc. în Sighet. Secţia educaţie: coruri, fanfară, organizarea şoimilor, etc. în colaborare cu străjerii şi cu premilitarii. Secţia satelor va face studii şi anchete asupra realităţilor, planuri de construcţii, alimentare. şcoli ţărăneşti, portul, etc. Secţia economică va coordona acţiunea pentru organizarea cooperaţiei şi desvoltarea industriei şi comerţului românesc. Secţia istorică va lucra pentru cunoaşterea trecutului istoric al Maramureşului, prin documentele istorice ce se află la instituţiile publice şi la particulari.

MUNCA DE FOLOS OBŞTESC. — Pentru stabilirea programului muncii de folos obştesc ce se va face în vară, d. dr. Vasile Ilea preşedintele serviciului social, însoţit de d. maior Iacobovici inspectorul P. P. şi ing. O. Lucaci, în cursul săptămânii, au vizitat comunele din plasa Iza, care a fost declarată ca plasă model. Peste tot au fost întâmpinaţi de săteni şi conducătorii lor.

DEVA

CURS DE STRAJERIE. — Dela 24 Aprilie, în cadrele legiunei a luat fiinţă şcoala comandanţilor de centurie, curs la care participă 25 profesori şi învăţători din localitate. Instructorii acestui curs sunt d-nii: prof. Valeriu Bora,, comandantul legiunei, prof. C Barbu, Emil Laslău, dr. Caba, medicul spitalului jud., maior Marinescu, prof. C. Pungulescu, prof. Ignaton.

CURS DE AEROMODELE. — La 8 Iunie, se va desfăşura, la Deva un concurs de aeromodele. Cele mai bune, vor fi premiate.

FAPTE STRAJEREŞTI. — Străjerii şcoalei primare din Lăsău au colectat alimente pe cari le-au predat primăriei spre a fi distribuite soldaţilor concentraţi, cei din Bretea-Mureşană au colectat 246 ouă, 2 kg. brânză, 3 kg. slănină, 2 kg. zahăr spre a fi distribuite soldaţilor de pe C.F.R., — şi 40 metri pânză pentru Crucea Roşie; cei din Rădulesti au colectat 100 ouă pe cari le-au vopsit şi distriubit soldaţilor; străjerii din Bozeş au aranjat în cuptorul de ars cărămida pentru edificarea casei parohiale, 25.000 cărămizi, străjerele Bogdan Maria şi Noja Minodora au donat pentru serviciul de curăţenie al stolului un lighean, săpunieră, masă, lavoar, săpun şi două ştergare. Străjerele Zapodean Maria şi Moloţ Maria au colectat 545 lei în colaborare cu membrele Reuniunii Femeilor din care sumă s'au cumpărat diferite obiecte de îmbrăcăminte şi studiu străjerilor săraci. Din contribuţia străjerilor se întreţine o cantină străjerească la care iau masa în fiecare Joi 8 străjeri dintre cei mai săraci.

CAREII-MARI

CERC CULTURAL. — Invăţătoarele şcoalelor de copii mici din plăşile Carei şi Valea lui Mihai au ţinut prima şedinţă de constituire a cercului cultural, fiind prezente 17 învăţătoare.

Şedinţa s'a ţinut la şcoala de copii mici nr. 1.

Cercul s'a constituit astfel: preşedintă d-na Elena N. Oşianu, secretară Ioana Sulea şi membre în comitet 4 învăţătoare.

S'a discutat şi repartizat materialul de lucru al şedinţelor viitoare.

MUTARI. — Şeful poliţiei locale, d. Iuliu Avramescu, a fost mutat la poliţia de reşedinţă Zalău, d. Vasile Oja mutat la Oradea şi Alexandru Serefoianu tot dela poliţie a fost mutat la Gherla.

A fost numit şef al poliţiei Carei, d. dr. Nicolae Moldovanu, dela Halmeu.

TEATRU. — A sosit în localitate trupa cunoscutului artist Victor Antonescu societar al teatrului Naţional din Bucureşti. Primăria oraşului, autorităţile şi Reuniunea femeilor române au luat măsuri din timp ca să i-se asigure trupei tot succesul moral şi material, onorând pe acest artist care acum 25 ani a cutreerat Ardealul românesc cu trupa sa făcând propagandă românească printre fraţii de aci.

Duminică d. a., o mulţime de profesori, învăţători, ofiţeri, funcţionari şi elevi străjeri în frunte cu reprezentanţii autorităţilor civile şi ai F.R.N. au eşit întru întâmpinarea trupei. La sosirea trenului fanfara militară a început să cânte.

D. primar al oraşului a salutat pe artişti, în numele populaţiei locale.

Străjera Ileana Avramescu dela gimnaziul de fete a dat artistului Antonescu un frumos buchet de flori.

D. Antonescu impresionat de primirea ce i s'a organizat, a mulţumit călduros.

Seara la ora 9, în sala teatrului orăşenesc, arhiplină, s'a jucat foarte frumos, piesa „Glumele destinului“

Autorităţile locale au oferit artistului o coroană de laur, iar d. Antonescu a mulţumit, foarte mişcat.

După teatru trupa a fost sărbătorită printr'o masă prietenească dată la „Casa Culturală“ unde într'o atmosferă de entuziasm şi înfrăţire românească s'a petrecut până dimineaţa.

BOVATA

MUNCA DE FOLOS OBŞTESC. — Elevii şcoalei primare din comuna Sărăţeni de sub conducerea d-lui înv. dir. Nicu Jianu, au plantat peste 1000 bucăţi de puieţi de castani pe malul stâng al Târnavei, pe o întindere de 2 km.

La fel s'a plantat cu puieţi de nuc şoseaua ce leagă gara Sărăţeni de şoseaua judeţeană Mureş-Odorhei.

FURT. — Rău făcători necunoscuţi s'au introdus în ziua de 29 Aprilie în locuinţa săteanului Santa Petru din comuna Sărăţeni, de unde i-au furat haine şi lingerie în valoare de lei 15.000, precum şi o mică sumă de bani.

TIMPUL. — Timpul se menţine bun. Datorită zilelor calde natura a înverzit, dând prilej la mulţi vizitatori să admire priveliştile Sovatei.

—xX⊙●⊙Xx—

Organizarea Serviciului social in Aghireş (Cluj)

Cluj, 2 Mai

Intelectualii din plasa Aghireş (Cluj) au ţinut zilele trecute o mare consfătuire în sala festivă a şcoalei primare din comuna amintită, pentru constituirea serviciului social şi comitetului despărţământului Astrei.

Consfătuirea a fost prezidată de d. dr. Tiberiu Spârchez, directorul serv. soc. judeţean, însoţit de dr. Nicodim Cristea, insp. jud. în S. S. şi au participat d-nii: Dr. Traian Denghel, primpretor; dr. Carol Sotel, medic de circ.; Honoriu Crucin, secretar de plasă; Ignat Morariu, notar; Vasile Fâşcu, pretor; Ioachim Vlad, perceptor; Vasile Călugăru, dir. şcolar; Ion Şerban, înv.; Ioan Pop, înv. pens.; plut. maj. Olaru Gh., şeful secţiei jand.; N. Roşescu, impiegat com.; Alex. Domniţiu-picher, Vasile Botoiu primar; Miron Vasile; Oprea V. Groza Ilie; Păcuraru Gh., Sarca Ion, şi alţi mulţi ţărani fruntaşi din Aghireşu, iar din alte sate: Vasile Cosma, protop, on. Topa Mică; Nicolae Haţieganu, preot, şi Cordoş Emil, înv. Cornesti; Danciu Laurenţiu, inv. dir. Petrindu, etc.

D. dr. T. SPÂRCHEZ, dir. serv. social, arată dublul scop al şedinţei: 1) Constituirea despărţământului Astrei din plasă, şi 2) constituirea Sfatului serv. social pe plasă

D-sa explică legea S. S. arătând cinstea ce s'a făcut Astrei, prin faptul că i s'a lăsat ei aplicarea serv. soc. în Ardeal. Cere muncă şi sacrificiu, în cadrul căminului cultural ce urmează să se creeze în fiecare sat.

D. d